

مصطفی باتقوا - حسابدار رسمی (حسابدار مستقل)

لایحه یک فوریتی اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم در ۱۷ / ۱ / ۱۳۹۴ از سوی مجلس شورای اسلامی به شورای نگهبان ارسال شده که شورای نگهبان، اکثر موارد را تایید و چند ایراد را وارد دانسته و سپس در ۷ / ۲ / ۱۳۹۴ به مجلس شورای اسلامی جهت اصلاح موارد ایرادی، ارسال شده است. اهم موارد اصلاحات قابل توجه به همراه موارد ایرادی شورای نگهبان در ذیل درج شده است :

(۱) تبصره ۳ ماده ۲ حذف و متن «بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی که عهده‌دار وظایف حاکمیتی هستند با تایید مقام معظم رهبری» به عنوان بند ۴ به ماده ۲ اضافه شد (این بند از سوی شورای نگهبان مورد ایراد قرار گرفته است).

(۲) ماده ۴۵: ۳ در هزار شده نیم در هزار

(۳) ماده ۴۸: ۲ در هزار شده نیم در هزار

(۴) ماده ۵۴: در نحوه شناسایی درآمد اجاره، تغییراتی ایجاد شده است .

(۵) ماده ۵۴ مکرر: که مرتبط با اخذ مالیات از واحدهای خالی مسکونی است، اضافه شده است .

(۶) ماده ۸۴: میزان معافیت مالیات بر درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق از یک یا چند منبع، هر ساله در قانون بودجه سنواتی مشخص می‌شود .

(۷) ماده ۸۵: نرخ مالیات بر درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی مازاد بر مبلغ مذکور در ماده ۸۴ این قانون و تا هفت برابر آن مشمول مالیات سالانه (۱۰ درصد) و نسبت به مازاد آن ۲۰ درصد است.

(۸) تبصره ماده ۸۶: پرداخت‌ها به غیر از کارکنان به عنوان حق مشاوره و ... بدون اعمال معافیت ۸۴، مشمول ۱۰ درصد است (سایر موارد این ماده، مورد ایراد شورای نگهبان است).

(۹) بند ۵ ماده ۹۱: عبارت «که در موقع بازنشستگی یا از کارافتادگی به حقوق بگیر پرداخت می‌شود» حذف شده است .

(۱۰) ماده ۹۵: تغییراتی در این ماده ایجاد شده است.

(۱۱) ماده ۹۷: در ماده ۹۷، تغییرات اساسی ایجاد شده و در ضمن نحوه رسیدگی و ...، طبق اصلاحیه، طبق آیین‌نامه اجرایی عنوان شده که این قسمت مورد ایراد شدید شورای نگهبان قرار گرفته که مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی می‌باشد (اصل: ۸۵ مجلس نمی‌تواند اختیار قانونگذاری را به شخص یا هیاتی واگذار کند).

(۱۲) ماده ۱۰۰: «تیرماه» به «خردادماه» تغییر یافته است (مشاغل بایستی تا خرداد ماه اظهارنامه بدهند). در این خصوص به توضیحات انتهای ردیف ۳۵ دقت شود.

(۱۳) ماده ۱۰۴: کلاً حذف شده است.

(۱۴) ماده ۱۰۷: تغییرات اساسی نموده است و چون نحوه تعیین مالیات بر اساس آیین‌نامه، مشخص شده بر همین اساس مورد ایراد اساسی شورای نگهبان بوده و مغایر اصول ۵۱ و ۸۵ قانون اساسی تشخیص داده شده است (اصل: ۵۱: وضع مالیات، به موجب قانون است).

(۱۵) ماده ۱۳۱: نرخ‌ها، تغییر اساسی نموده است.

(۱۶) ماده ۱۳۳: صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی، اضافه شده است.

(۱۷) ماده ۱۳۴: آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد دارای مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور اضافه شده است.

(۱۸) ماده ۱۳۹: تغییرات جزئی ایجاد شده است. از جمله بند «ل» ماده ۱۳۹ که فعالیت‌های قرآنی اضافه شده و دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد و دستگاه‌های ذی ربط.

(۱۹) ماده ۱۴۱: تغییرات اساسی نموده است. به طوری که معافیت مالیاتی صادرات خام فروشی ۲۰ درصد شده است .

سایر توضیحات: با عنایت به اینکه معافیت مالیاتی خدمات و صادرات غیرنفتی بر اساس بند ب ماده ۱۰۴ قانون برنامه پنجم تعیین شده است، براساس تبصره ۲ اصلاحیه عنوان شده که اصلاحیه فوق در ماده ۱۴۱ پس از پایان دوره اجرای قانون برنامه پنجم (یعنی پایان سال ۱۳۹۴) عملیاتی می‌گردد.

۲۰) ماده ۱۴۶ مکرر: اضافه شده است به‌طوری‌که شرایط برخورداری از معافیت‌های مالیاتی ازجمله ارائه اظهارنامه، دفاتر و اسناد و مدارک عنوان شده است به استثنای مواد ۱۴۴، ۱۴۵ و

۲۱) ماده ۱۴۷: تغییرات اساسی نموده است ازجمله شرط پذیرش هزینه پرداختی قابل قبول برای مبالغ بالای ۵۰ میلیون ریال، پرداخت از طریق سامانه بانکی عنوان شده است.

۲۲) تغییرات ماده ۱۴۸:

- به بند ۲ ماده ۱۴۸ اضافه می‌شود: «پرداختی به بازنشستگان موسسه حداکثر تا سقف یک‌دوازدهم معافیت موضوع ماده ۸۴ این قانون».

تغییرات بند ۱۸: اضافه شدن جریمه به سود کارمزد و اضافه شدن صندوق‌های حمایت از توسعه بخش.

- تغییرات بند ۱۸: اضافه شدن جریمه به سود و کارمزد و اضافه شدن صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی و شرکت‌های لیزینگ دارای مجوز از بانک مرکزی.

- بند ۲۹ به ماده ۱۴۸ اضافه شد: ذخیره مربوط به خدمات پس از فروش (گارانتی) اشخاص حقوقی.

۲۳) تغییرات اساسی ماده ۱۴۹:

تبصره ۱: مازاد تجدید ارزیابی، مشمول مالیات نیست و...
سایر توضیحات:

الف) در این اصلاحیه، برای معافیت مالیاتی، شرط افزایش سرمایه به مانند قبل عنوان نشده است.

ب) ماده ۱۷ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی مصوبه ۱/ ۵/ ۱۳۹۱ که تا ۲۴/ ۶/ ۱۳۹۶ اعتبار داشت، حذف شد.

۲۴) ماده ۱۶۹: تغییرات اساسی نموده از جمله اجرای طرح نظام جامع مالیاتی و ...
تبصره ۳ اصلاحی، مورد ایراد شورای نگهبان بوده و مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی است (اصل ۱۳۸: تدوین آیین‌نامه، با هیأت وزیران است).

تبصره ۵ اصلاحی: مغایر اصل ۸۵ قانون اساسی شناخته شد.

۲۵) ماده ۱۶۹ مکرر: تغییرات اساسی نموده است (استقرار نظام یکپارچه اطلاعات مالیاتی و ...)

تبصره ۵ اصلاحی، مغایر اصل ۱۳۸ است.

۲۶) ماده ۱۸۱: تغییرات اساسی نموده است (ایجاد واحد بازرسی مالیاتی).
ایراد شورای نگهبان: دخالت قاضی باید مورد به مورد باشد وگرنه مغایر اصول ۲۵، ۶۰، ۱۵۶ و ۱۵۹ قانون اساسی است.

تبصره ۳: اعلام اسامی مدیرانی که بدهی مالیاتی معوق دارند و یا معاملات غیرواقعی انجام داده‌اند، از سوی سازمان امور مالیاتی به اداره ثبت شرکت‌ها و Black List کردن آنها و ...

۲۷) ماده ۱۹۳: جریمه درصد مالیات، حذف شده است.

۲۸) ماده ۱۹۲: تغییر اساسی نموده است.

۲۹) ماده ۲۰۲: مبلغ ۱۰ میلیون ریال، حذف و تغییر اساسی نموده است که از سوی شورای نگهبان ایراد گرفته شده است (خلاف شرع).

۳۰) تبصره یک ماده ۲۱۹: این تبصره کلاً حذف و طرح نظام جامع مالیاتی، جایگزین شده است.

۳۱) تبصره ۲ ماده ۲۱۹: تدوین دستورالعمل.....، این قسمت از سوی شورای نگهبان مغایر اصل ۱۳۸ قانون اساسی شناخته شده است.

(۳۲) تبصره ۳ اضافه شده به ماده ۲۱۹: موعد پرداخت مالیات‌های مواد تبصره ۹ ماده ۵۳، ۸۶، ۸۸، ۱۰۳، تبصره ۵ ماده ۱۰۹، ماده ۱۲۶ و تبصره ۲ ماده ۱۴۳، «تا پایان ماه بعد» لحاظ شده است. (۳۳) ماده ۲۷۲ ق.م.م: کلاً این ماده حذف و بند جدیدی جایگزین شده که دارای تغییر اساسی بوده است و ...

(۳۴) ماده ۲۸۰: مغایر اصل ۵۲ قانون اساسی از سوی شورای نگهبان شناخته شده است. در ضمن در انتهای ماده ۲۸۰ آمده است: سازمان‌ها و خدمات وابسته به شهرداری که در راستای خدمات امور عمومی، شهری و خدماتی تشکیل و ۱۰۰ درصد سرمایه و دارایی متعلق به شهرداری باشد، از مالیات معاف می‌باشند.

(۳۵) ماده ۲۸۲: طبق این ماده، «تاریخ اجرای این قانون از ابتدای سال ۱۳۹۴ بوده ولی درخصوص اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع ماده ۹۵ این قانون که سال مالی آنها از ۱/۱/۱۳۹۳ و بعد از آن شروع می‌شود، از لحاظ تسلیم اظهارنامه، ترتیب رسیدگی و نرخ مالیاتی، مشمول احکام این قانون شده‌اند». تاریخ اجرای این قانون چون این مصوبه در سال ۱۳۹۳ لازم‌الاجرا نگردیده، مورد ایراد شورای نگهبان شده و اعلام شده که تاریخ اجرای آن، نیاز به اصلاح دارد. (۳۶) ماده ۲۸۳: پیش‌بینی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی چند ماده شده که از سوی شورای نگهبان مورد ایراد اساسی قرار گرفته است.